

CG020 Genomika

Přednáška 1

Identifikace genů

Jan Hejátko

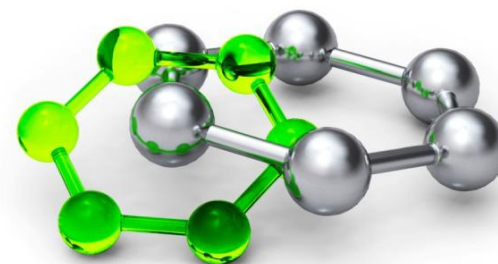
Funkční genomika a proteomika rostlin,
Středoevropský technologický institut (CEITEC)

a

Národní centrum pro výzkum biomolekul,
Přírodovědecká fakulta,

Masarykova univerzita, Brno
hejatko@sci.muni.cz, www.ceitec.eu

M U N I
S C I

Literatura

- Zdrojová literatura ke kapitole 2
 - Plant Functional Genomics, ed. Erich Grotewold, 2003, Humana Press, Totowa, New Jersey
 - Majoros, W.H., Pertea, M., Antonescu, C. and Salzberg, S.L. (2003) GlimmerM, Exonomy, and Unveil: three ab initio eukaryotic genefinders. *Nucleic Acids Research*, **31**(13).
 - Singh, G. and Lykke-Andersen, J. (2003) New insights into the formation of active nonsensemediated decay complexes. *TRENDS in Biochemical Sciences*, **28** (464).
 - Wang, L. and Wessler, S.R. (1998) Inefficient reinitiation is responsible for upstream open reading frame-mediated translational repression of the maize R gene. *Plant Cell*, **10**, (1733)
 - de Souza et al. (1998) Toward a resolution of the introns early/late debate: Only phase zero introns are correlated with the structure of ancient proteins *PNAS*, **95**, (5094)
 - Feuillet and Keller (2002) Comparative genomics in the grass family: molecular characterization of grass genome structure and evolution *Ann Bot*, 89 (3-10)
 - Frobis, A.C., Matus, D.Q., and Seaver, E.C. (2008). Genomic organization and expression demonstrate spatial and temporal Hox gene colinearity in the lophotrochozoan *Capitella* sp. I. *PLoS One* 3, e4004

Osnova

- Postupy „přímé“ a reverzní genetiky
 - rozdíly v myšlenkových přístupech k identifikaci genů a jejich funkcí
- Identifikace genů *ab initio*
 - struktura genů a jejich vyhledávání
 - genomová kolinearita a genová homologie
- Experimentální identifikace genů
 - příprava genově obohacených knihoven pomocí technologie metylačního filtrování
 - EST knihovny
 - přímá a reverzní genetika

Osnova

- Postupy „přímé“ a reverzní genetiky
 - rozdíly v myšlenkových přístupech k identifikaci genů a jejich funkcí

Přímá vs. reverzní genetika

Revoluce v chápání pojmu genu

Přístupy „klasické“ genetiky

3

:

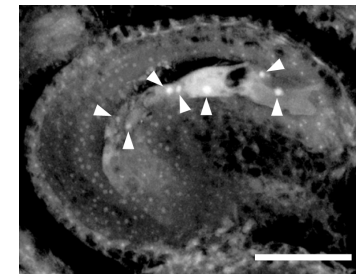
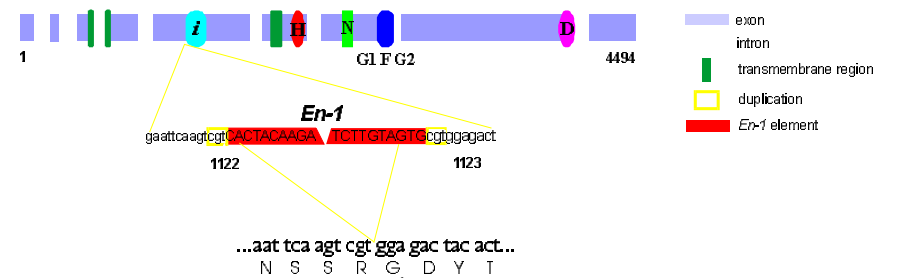
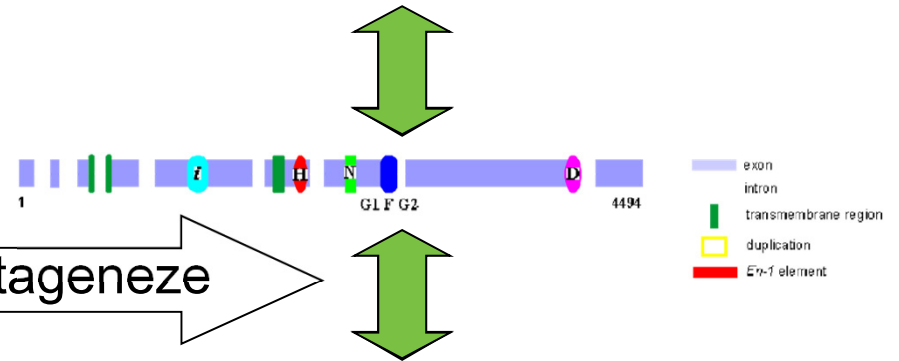
1

?

„Reverzně genetický“ přístup

5'TTATATATATATATTTAAAAAATAAAATAA
AAGAACAAAAAGAAAATAAAATA...3'

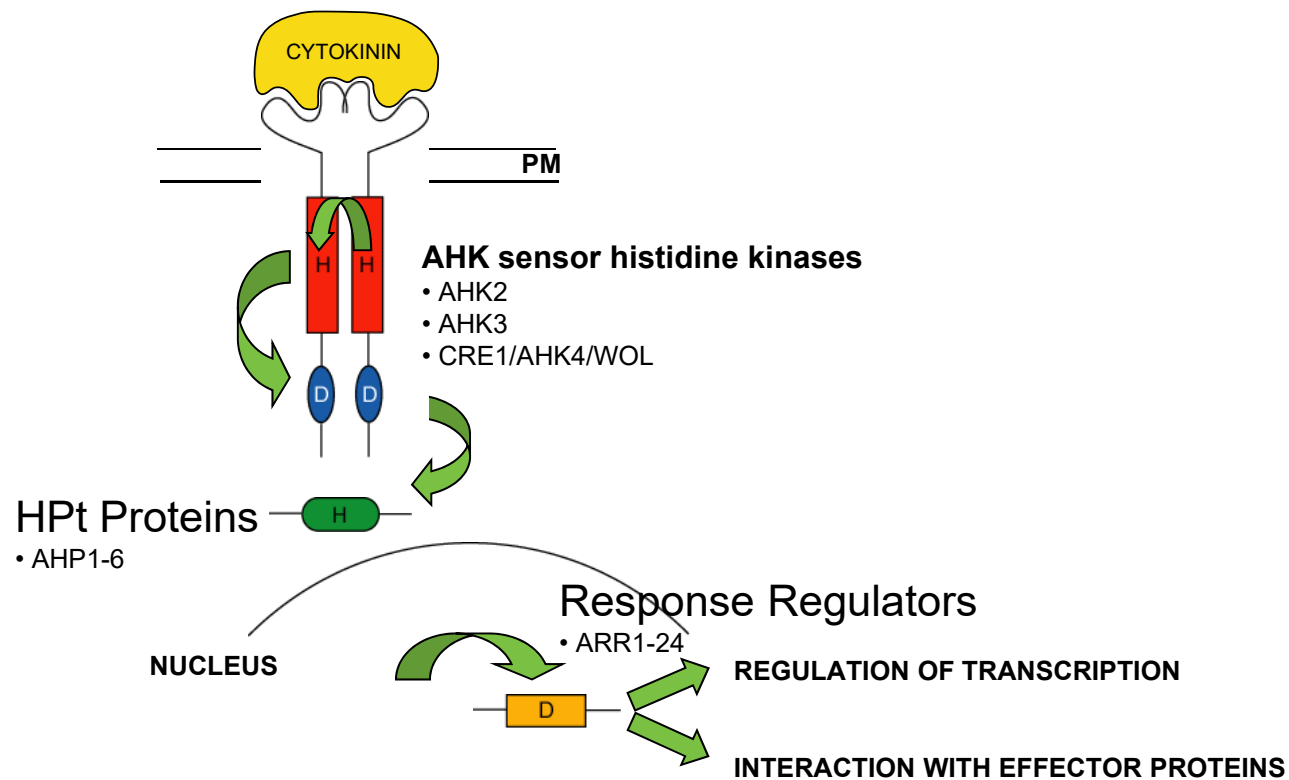

Identifikace role genu *ARR21*

- Předpokládaný přenašeč signálu u dvoukomponentního signálního systému *Arabidopsis*

Identifikace role genu *ARR21*

Recent Model of the CK Signaling via Multistep Phosphorelay (MSP) Pathway

Identifikace role genu *ARR21*

- Předpokládaný přenašeč signálu u dvoukomponentního signálního systému *Arabidopsis*
- Mutant identifikován vyhledáváním v databázi inzerčních mutantů (SINS-sequenced insertion site) pomocí programu BLAST

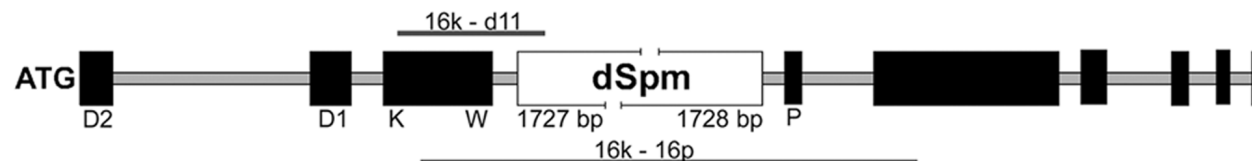
Identifikace role genu *ARR21* – izolace inz. mutanta

- vyhledávání v databázi inzerčních mutantů (SINS)

```
Insert_SINS: 01_09_64
Query: 80      tcctagcggttcattgagcgtaaccatacttgacaanagagaaacgtagccagccatttacagg 139
              |||
Sbjct: 58319  tcctagcggttcattgagcgtaaccatacttgacaanagagaaacgtagccagccatttacagg 58378
Arr21: 1830
```

```
Insert_SINS: 01_09_64
Query: 140     ttgatatactcttggtaaaaaatgttttggattttactgt 179
              |||
Sbjct: 58379  ttgatatactcttggtaaaaaatgttttggattttactgt 58418
Arr21: 1890
```

- lokalizace inserce *dSpm* v genomové sekvenci *ARR21* pomocí sekvenace PCR produktů

Identifikace role genu *ARR21*

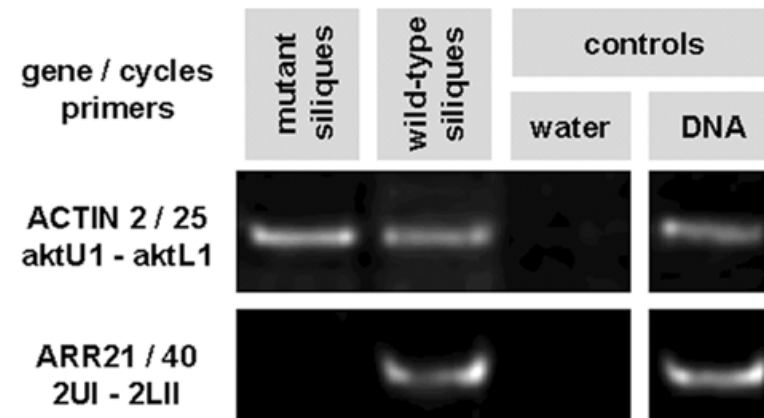
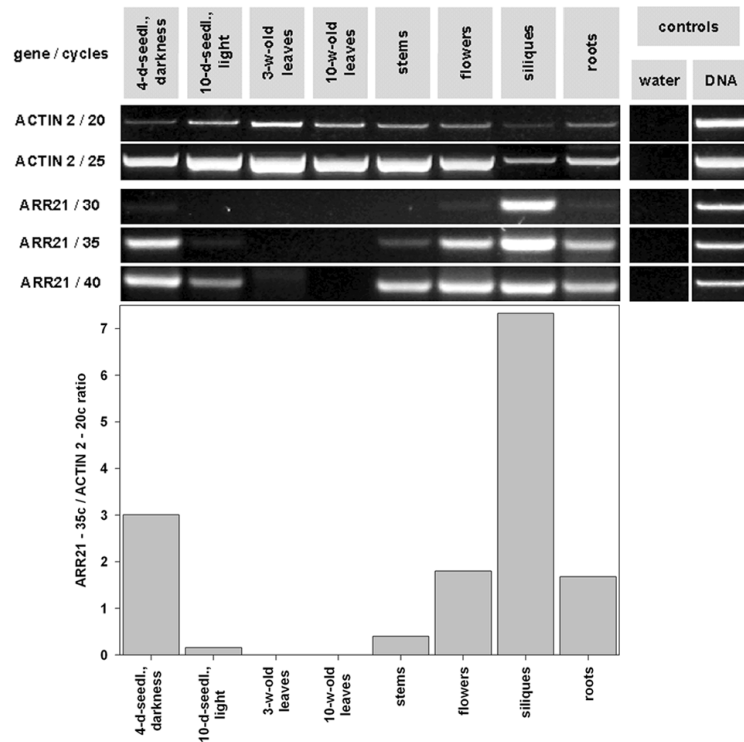
- Předpokládaný přenašeč signálu u dvoukomponentního signálního systému *Arabidopsis*
- Mutant identifikován vyhledáváním v databázi inzerčních mutantů (SINS-sequenced insertion site) pomocí programu BLAST
- Exprese *ARR21* u standardního typu a Inhibice exprese u inzerčního mutantu potvrzena na úrovni RNA

Identifikace role genu

ARR21 – analýza exprese

Standardní typ

Inzerční mutant

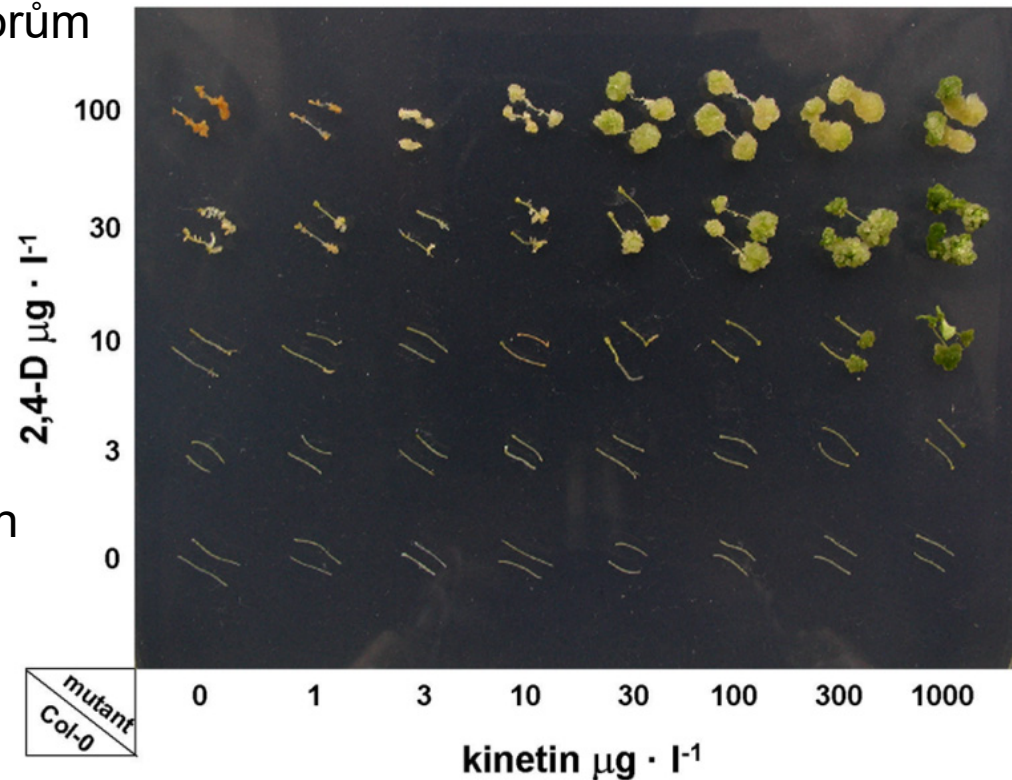

Identifikace role genu *ARR21*

- Předpokládaný přenašeč signálu u dvoukomponentního signálního systému *Arabidopsis*
- Mutant identifikován vyhledáváním v databázi inzerčních mutantů (SINS-sequenced insertion site) pomocí programu BLAST
- Exprese *ARR21* u standardního typu a Inhibice exprese u inzerčního mutanta potvrzena na úrovni RNA
- Analýza fenotypu inzerčního mutanta

Identifikace role genu *ARR21* – analýza fenotypu mutanta

- Analýza citlivosti k regulátorům růstu rostlin
 - 2,4-D a kinetin
 - etylén
 - světlo různých vlnových délek
- Doba kvetení i počet semen nezměněn

Identifikace role genu

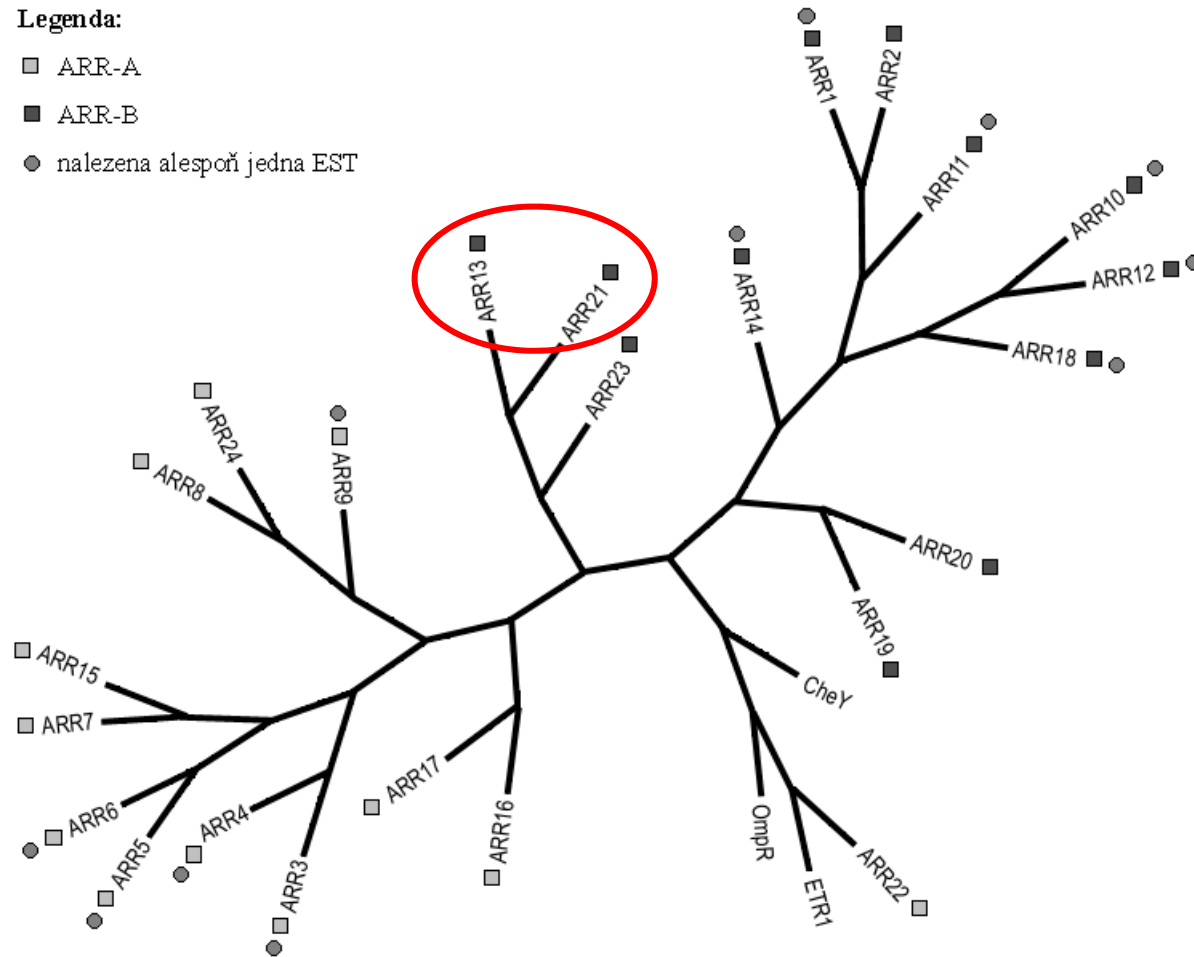
ARR21 – příčiny absence fenotypu

- Funkční redundance v rámci genové rodiny?

Identifikace role genu *ARR21* – příbuznost ARR genů

Legenda:

- ARR-A
- ARR-B
- nalezena alespoň jedna EST

Identifikace role genu

ARR21 – příčiny absence fenotypu

- Funkční redundance v rámci genové rodiny?
- Fenotypový projev pouze za velmi specifických podmínek (?)

Identifikace role genu

ARR21 – shrnutí

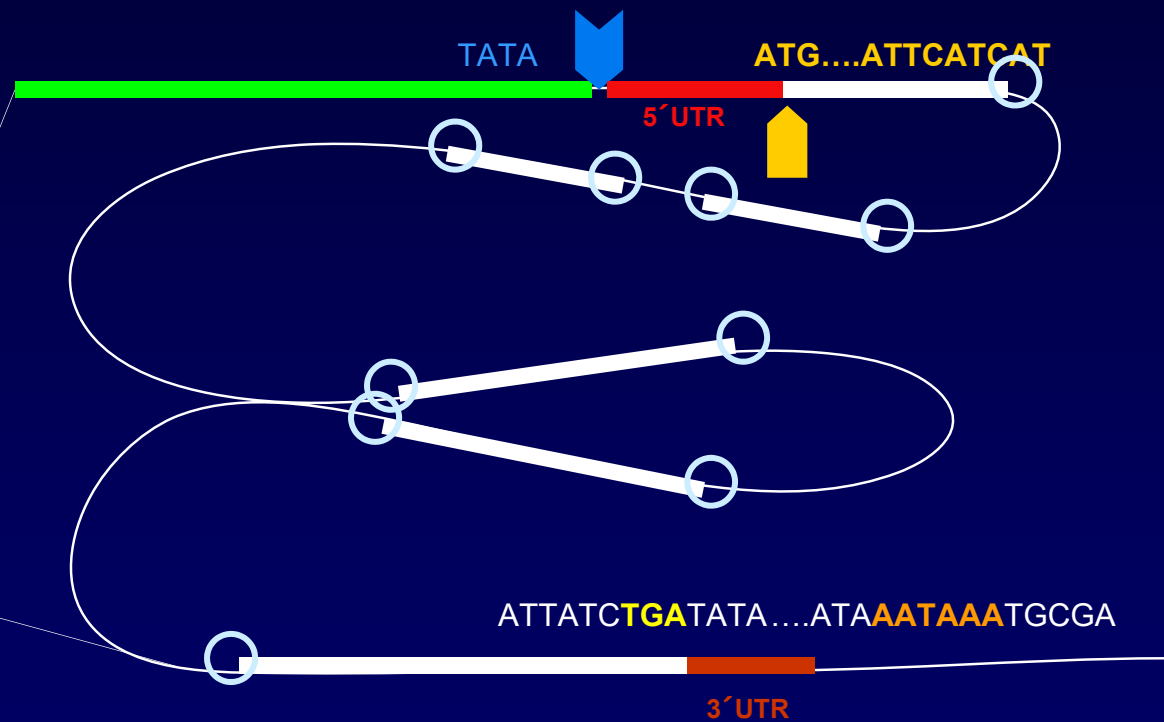
- Gen *ARR21* identifikován pomocí srovnávací analýzy genomu *Arabidopsis*
- Na základě analýzy sekvence byla předpovězena jeho funkce
- Byla prokázána místně specifická exprese genu *ARR21* na úrovni RNA
- Identifikace funkce genu pomocí inzerční mutageneze v případě *ARR21* ve vývoji *Arabidopsis* byla neúspěšná, pravděpodobně v důsledku funkční redundance v rámci genové rodiny

Osnova

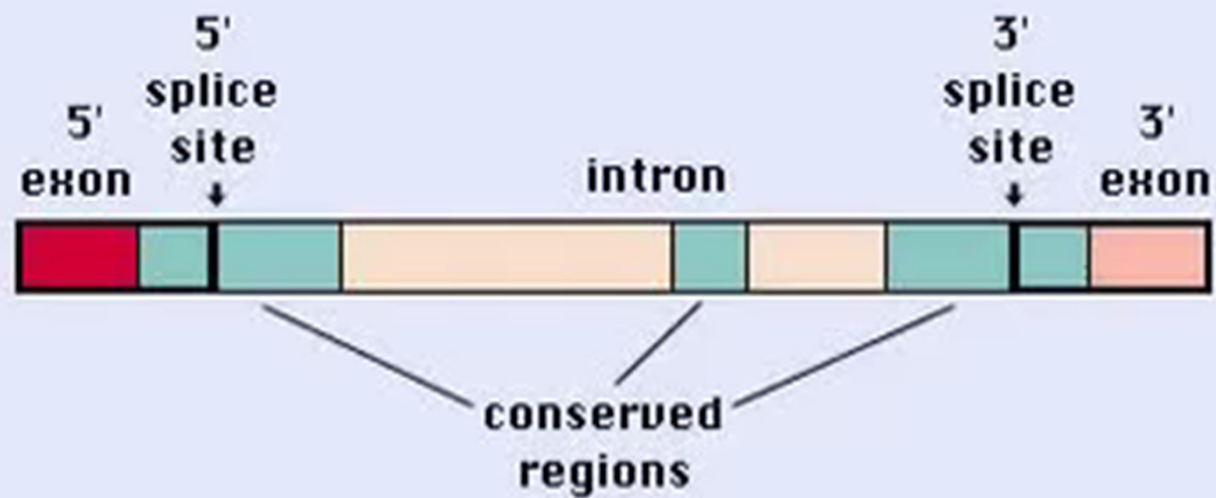
- Postupy „přímé“ a reverzní genetiky
 - rozdíly v myšlenkových přístupech k identifikaci genů a jejich funkcí
- Identifikace genů *ab initio*
 - struktura genů a jejich vyhledávání

Struktura genů

- promotor
- počátek transkripce
- 5' UTR
- počátek translace
- místa sestřihu
- stop kodon
- 3' UTR
- polyadenylační signál

Sestřih RNA

Identifikace Genů *Ab Initio*

- zanedbání 5' a 3' UTR
- identifikace počátku translace (ATG) a stop kodonu (TAG, TAA, TGA)
- nalezení donorových (většinou GT) a akceptorových (AG) míst sestřihu
- využití různých statistických modelů (např. Hidden Markov Model, HMM, viz doporučená studijní literatura, Majoros et al., 2003) k posouzení a ohodnocení váhy identifikovaných donorových a akceptorových míst

Predikce míst sestřihu

- programy pro predikci míst sestřihu (specificita přibližně 35%)
 - GeneSplicer (http://www.tigr.org/tdb/GeneSplicer/gene_spl.html)
 - SplicePredictor (<http://deepc2.psi.iastate.edu/cgi-bin/sp.cgi>)

SplicePredictor

BCB @ ISU Bioinformatics 2 Download Help Tutorial References Contact
Go

SplicePredictor

- a method to identify potential splice sites in (plant) pre-mRNA by sequence inspection using Bayesian statistical models
(click [here](#) to access the older method using logitlinear models)

Sequences should be in the one-letter-code ({a,b,c,g,h,k,m,n,r,s,t,u,w,y}), upper or lower case; all other characters are ignored during input. Multiple sequence input is accepted in **FASTA** format (sequences separated by identifier lines of the form “>SQ;name_of_sequence comments”) or in **GenBank** format.

Paste your genomic DNA sequence here:

```
GAGGAGGCACAAAATGACGAATATACAAAATGATCTTAAACAGCTAAACTATATTGGACATTTTTTCGATCTCAGATATA  
AAAGATTTTCATTCAATATAAATACTTGGATAAATACTCTTATTATTTTTCTTTAGTTTATTAACAAAAACCTCTAATAAAT  
ACGAGTTTAAGTCCACAAAATCGCTTAGACTAAAATACACCATATAATTTCAAACGATAAAGTTTACAAAAGTAATATCC  
AAGTATCTCATAGTCAACATATATATAGTAATAATTAGTTGACGTATAAGAAAATAAAAATAAATAAATTAGTATCTTAT  
TTTGGGTGGTGCTGACTGGTGACTGGTGACTGCAGAAATGCTCGGCAAAATGGAACCATATCCCAAGACATGGGTTTTAGAT
```

... or upload your sequence file (specify file name):

Browse...

... or type in the GenBank accession number of your sequence:

SplicePredictor

What do the output columns mean?

SplicePredictor. Version of February 13, 2005.
Date run: Wed Nov 9 11:30:14 2005

Species: Homo sapiens
Model: 2-class Bayesian
Prediction cutoff (2 ln[BF]): 3.00
Local pruning: on
Non-canonical sites: not scored

Sequence 1: your-sequence, from 1 to 9490.

Potential splice sites

t	q	loc	sequence	P	c	rho	gamma	*	P*R*G*
A	<--	75	ttttttcgatctcAGat	0.973	7.16	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	134	attatttttctttAGtt	0.999	14.86	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	500	gattttgttgtttAGtc	0.977	7.48	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	780	tctgttattgtatAGct	0.986	8.56	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	848	tattttttgaaatAGat	0.968	6.80	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	1051	caatttatttttaAGaa	0.930	5.19	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	1213	ttatttattttttAGtt	0.998	12.14	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	1373	tttctctctcacAGga	0.999	13.17	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	1487	tttatataattgatAGtg	0.883	4.04	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	1581	atgtgttgctgttAGga	0.982	8.03	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	1781	ggttgtgcgaatAGgg	0.886	4.10	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	2440	taattaaaaatttAGat	0.939	5.46	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	2479	catctaaaaatttAGat	0.942	5.59	0.000	0.000	7	(5 1 1)
D	---->	2546	aagTtagta	0.909	4.61	0.885	1.903	15	(5 5 5)
A	<--	2572	tttttttttggcAGca	0.930	5.16	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<----	2763	ctcaattcacaaAGgt	0.873	3.86	0.185	0.000	11	(5 5 1)
A	<----	2782	ttctgttttcatAGcg	0.952	5.98	0.220	0.000	11	(5 5 1)
A	<----	3022	tttgtttgtaactAGct	0.956	6.16	0.221	0.000	11	(5 5 1)
A	<----	3048	ctttgcaatacatAGga	0.973	7.15	0.229	0.000	11	(5 5 1)
A	<--	3171	cgctgcatttatAGta	0.988	8.74	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	3284	ctttgtttatcaaaAGgg	0.993	10.03	0.000	0.006	8	(5 1 2)
D	---->	3372	aatGTaagg	0.933	5.28	0.855	1.849	15	(5 5 5)
A	<----	3451	aatgettctcgtAGaa	0.916	4.77	0.293	0.065	12	(5 5 2)
A	<--	3581	cgatcgcgcttctAGgt	0.850	3.47	0.000	0.000	7	(5 1 1)
D	---->	3649	cacGTatta	0.933	5.25	0.000	1.848	11	(5 1 5)
A	<--	3695	ttgtggttatacaAGtt	0.907	4.56	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	4254	attattgttcttcAGat	0.998	12.82	0.000	0.002	8	(5 1 2)
A	<--	4351	ttcttcaacttgAGaa	0.991	9.42	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	4633	gtctgtttctttAGgg	0.879	3.97	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	4976	cttgtgtttcttcAGct	0.952	5.98	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<--	5004	tttttttttggcAGag	0.996	11.17	0.000	0.000	7	(5 1 1)
D	---->	5356	caatTgaat	0.821	3.04	0.387	0.000	11	(5 5 1)
D	---->	5384	ttgTtaaga	0.941	5.54	0.478	0.090	13	(5 5 3)
A	<--	5403	actctgtttctttAGct	0.894	4.26	0.000	0.000	7	(5 1 1)
A	<----	5441	ctttctctctcaacAGaa	0.995	10.43	0.387	0.000	11	(5 5 1)
A	<----	5472	ttgttaaaattacAGct	0.965	6.62	0.478	0.090	13	(5 5 3)
D	---->	5745	gcgTtaaga	0.991	9.48	0.990	1.956	15	(5 5 5)
A	<----	5808	catcatactcaaaAGgt	0.948	5.83	0.458	0.000	11	(5 5 1)
A	<----	6135	ggtctattattatAGgt	0.999	13.59	0.508	0.050	12	(5 5 2)
A	<--	6552	ggatttccacctcAGag	0.938	5.42	0.000	0.000	7	(5 1 1)

Identifikace Genů *Ab*

Initio

- programy pro predikci míst sestřihu (specificita přibližně 35%)
 - GeneSplicer (http://www.tigr.org/tdb/GeneSplicer/gene_spl.html)
 - SplicePredictor (<http://deepc2.psi.iastate.edu/cgi-bin/sp.cgi>)
 - NetGene2 (<http://www.cbs.dtu.dk/services/NetGene2/>)

NetGene 2

NetGene2 Server

The NetGene2 server is a service producing neural network predictions of splice sites in human, *C. elegans* and *A. thaliana*

[Instructions](#)

[Output format](#)

[Abstract](#)

[Performanc](#)

SUBMISSION

Submission of a local file with a single sequence:

File in **FASTA** format

- Human
 C. elegans
 A. thaliana

Submission by pasting a single sequence:

Sequence name

- Human
 C. elegans
 A. thaliana

Sequence

```
GAGGAGGCACAAAATGACGAATATACAAAATGATCTTAAACAGCTAAACTATATTGGACATTTTTTCGATC
TCAGATATA
AAAGATTTTCATTCAATATAAATACTTGGATAAATACTCTTATTATTTTTCTTTAGTTTATTAACAAAAACCT
CTAATAAAT
ACGAGTTTAAAGTCCACAAAATCGCTTAGACTAAAATACACCATATAATTTCAAACGATAAAGTTTACAAA
```

NOTE: The submitted sequences are kept confidential and will be erased immediately after processing.

NetGene 2

Prediction done

***** NetGene2 v. 2.4 *****

The sequence: Sequence has the following composition:

Length: 9490 nucleotides.
31.8% A, 17.0% C, 19.6% G, 31.7% T, 0.0% X, 36.5% G+C

Donor splice sites, direct strand

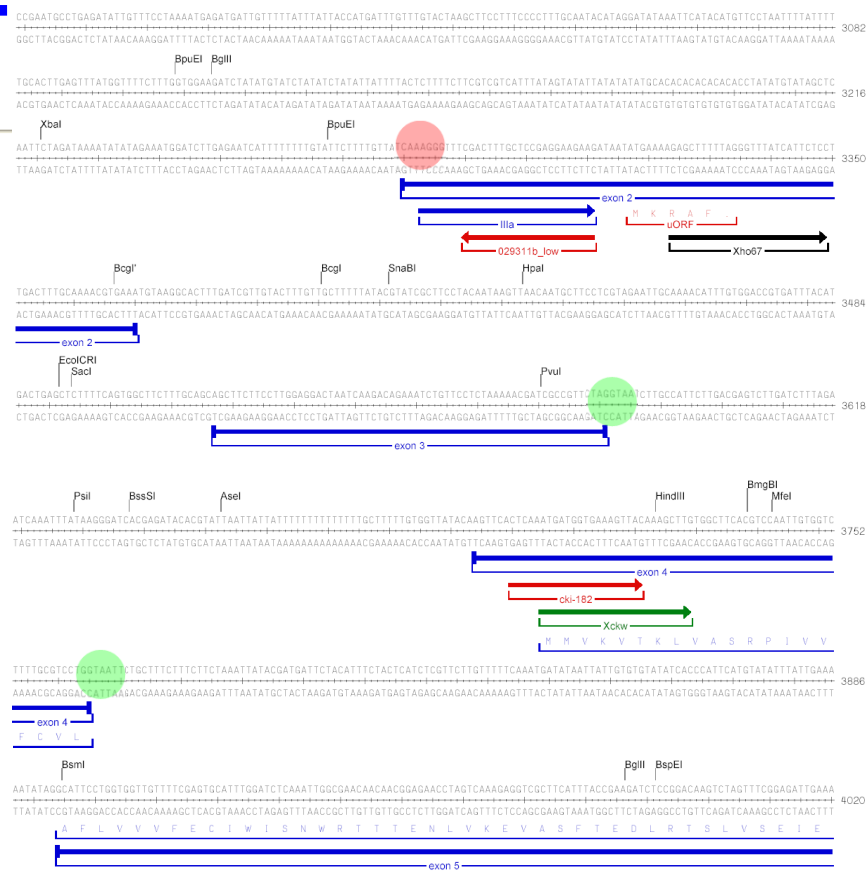
pos 5'->3'	phase	strand	confidence	5'	exon	intron	3'
1704	0	+	0.87	TTCCAACAC^	GT	TAATATTT	
1906	0	+	0.99	CGGTGAACGG^	GT	CAGAACAT	
3582	1	+	1.00	GCCGTCTAG^	GT	AATCTTGC	H
3765	1	+	1.00	TTGCGTCTG^	GT	AATCTTGC	H
4134	0	+	0.74	TCAACACAG^	GT	TGTTAAAA	
4619	1	+	0.74	AGCAAGAAG^	GT	CTTGTTTC	
4915	0	+	0.94	CGTTCCTCG^	GT	AAATAC TG	
5356	0	+	0.87	TCTCAACAA^	GT	GAATGTTT	
5384	1	+	1.00	GATTGGTIG^	GT	AAGACTCT	H
5809	1	+	1.00	TATCCTAAG^	GT	TGTGCCAA	
6057	0	+	1.00	GCAGTCTTG^	GT	AAGTACT	H
6096	1	+	0.74	CTCTTCACAA^	GT	AAATCTAG	
7369	0	+	1.00	GGACTGCCAA^	GT	AAGTTTAA	H
7886	0	+	0.74	GAACAAAATG^	GT	TAGATGAA	
9323	0	+	0.74	GAAGATTAGG^	GT	TTTTCTCT	

Donor splice sites, complement strand

pos 3'->5'	pos 5'->3'	phase	strand	confidence	5'	exon	intron	3'
------------	------------	-------	--------	------------	----	------	--------	----

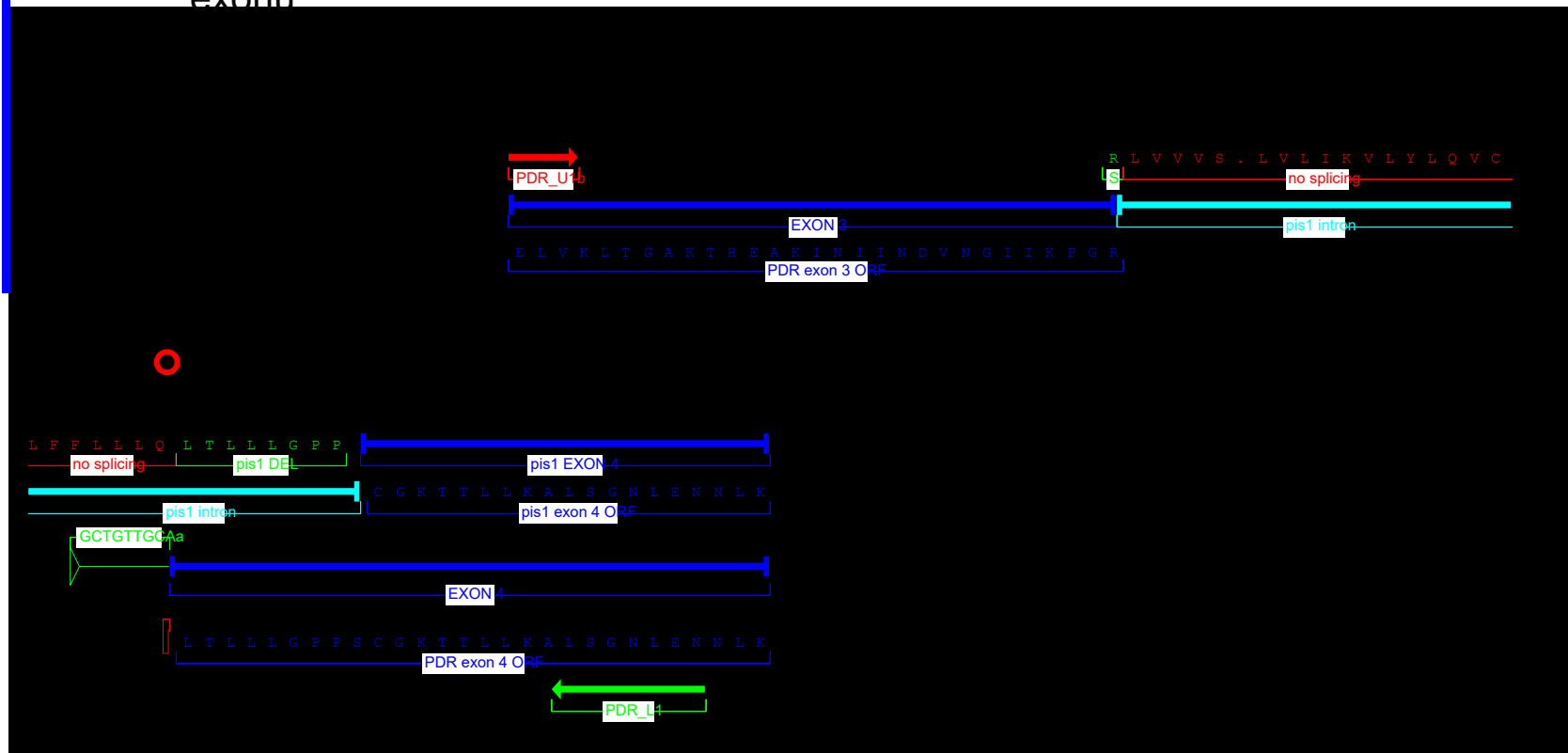
Acceptor splice sites, direct strand

pos 5'->3'	phase	strand	confidence	5'	intron	exon	3'
1213	0	+	0.59	TATTTTTAG^	TT	TGGGAGAC	
1221	2	+	0.87	AGTTATGGAG^	ACA	AGAATCG	
1373	0	+	0.71	TCTCTCACAG^	GAC	CAGAAT	
1487	1	+	0.81	ATATTGATAG^	TGG	GACATTA	
3284	0	+	0.87	GTATCAAAG^	GGT	TTTCGACT	
4254	0	+	1.00	TGTTCTTCAG^	ATC	GCACCAT	H
4832	2	+	0.54	AAAATTGCAG^	TTCC	AGTGGC	
5004	0	+	0.94	TTTTTGCCAG^	AGAT	ACACAC	
5472	1	+	0.96	AAAATTACAG^	CTCT	GCTCAA	
6135	0	+	1.00	ATTATTATAG^	GTA	AGATTAA	H
6490	1	+	0.90	AAAGTTACAG^	TGGT	GAGAAA	
6744	0	+	0.59	TGTCAAACAG^	TTTC	GTAGAG	
7447	0	+	0.96	TTCTGCACAG^	ATGC	CAGAAA	
7780	2	+	0.76	TCCATTTTCAG^	ATAC	AGAACA	
7786	2	+	0.92	TCAGATACAG^	AAC	CATGCA	

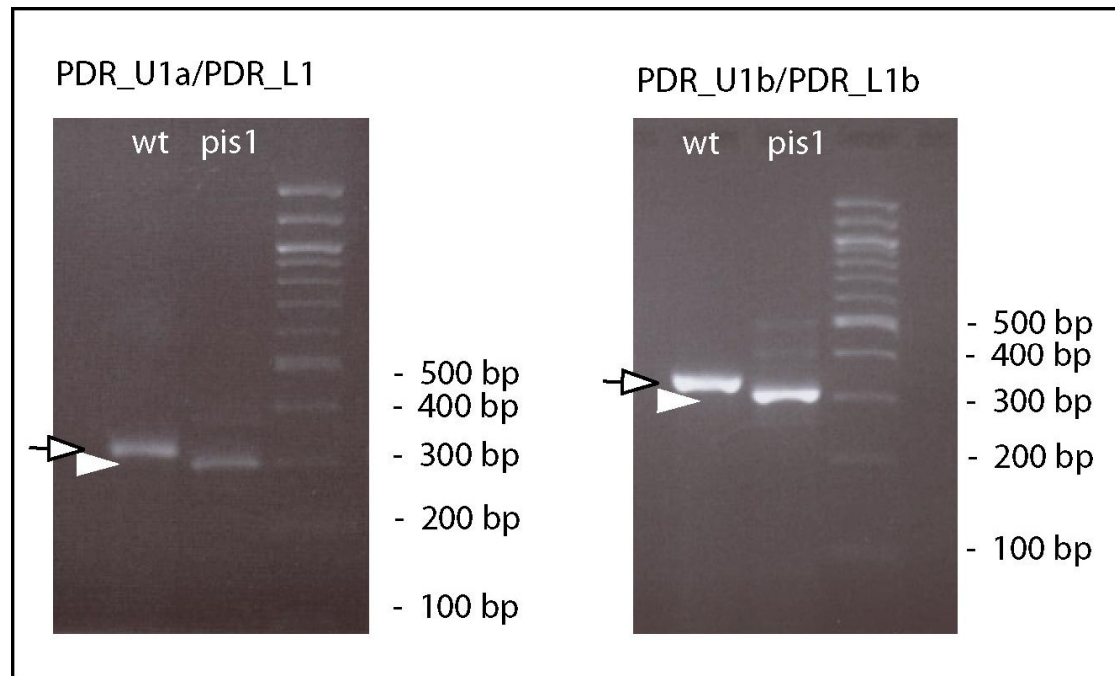
Sestřih RNA a adaptace

- odchylky rozpoznávání míst sestřihu u rostlin v praxi - příklad vývojové plasticity (nejen) rostlin
 - identifikace mutanta s bodovou mutací (tranzice G→A) přesně v místě sestřihu na 5' konci 4. exonu

Sestřih RNA a adaptace

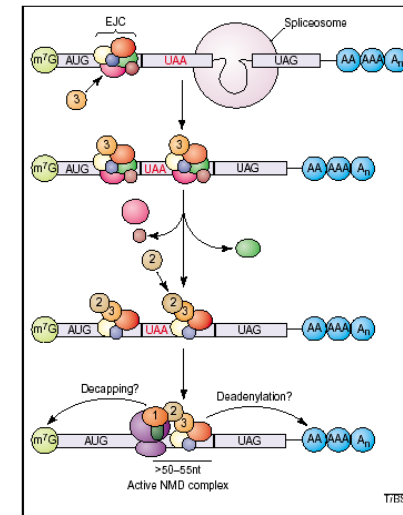
- identifikace mutantu s bodovou mutací (tranzice G→A) přesně v místě sestřihu na 5' konci 4. exonu
- analýza pomocí RT PCR prokázala přítomnost fragmentu kratšího než by odpovídalo cDNA po normálním sestřihu

Sestřih RNA a adaptace

- odchylky rozpoznávání míst sestřihu u rostlin v praxi - příklad vývojové plasticity (nejen) rostlin

- identifikace mutanta s bodovou mutací (tranzice G→A) přesně v místě sestřihu na 5' konci 4. exonu
- analýza pomocí RT PCR prokázala přítomnost fragmentu kratšího než by odpovídalo cDNA po normálním sestřihu
- sekvenace tohoto fragmentu pak ukázala na alternativní sestřih s využitím nejbližšího možného místa sestřihu v exonu 4
- existence podobných obranných mechanismů prokázána i u jiných organismů (např. nestabilita mutantní mRNA se vznikem předčasného stopkodonu (> 50-55 bp před normálním stop kodonem) u eukaryot, viz doporučená studijní literatura, Singh and Lykke-Andersen, 2003)

Identifikace genů *ab initio*

- programy pro predikci exonů
 - 4 typy exonů (podle polohy):
 - iniciační
 - vnitřní
 - terminální
 - jednoduché
 - programy kromě rozpoznávání míst sestřihu zohledňují i strukturu jednotlivých typů exonů
- iniciační:
 - Genescan (<http://hollywood.mit.edu/GENSCAN.html>)
 - GeneMark.hmm (<http://opal.biology.gatech.edu/GeneMark/>)
- interní:
 - MZEF (<http://rulai.cshl.org/tools/genefinder/>)

GENESCAN

GENSCANW output for sequence CKII

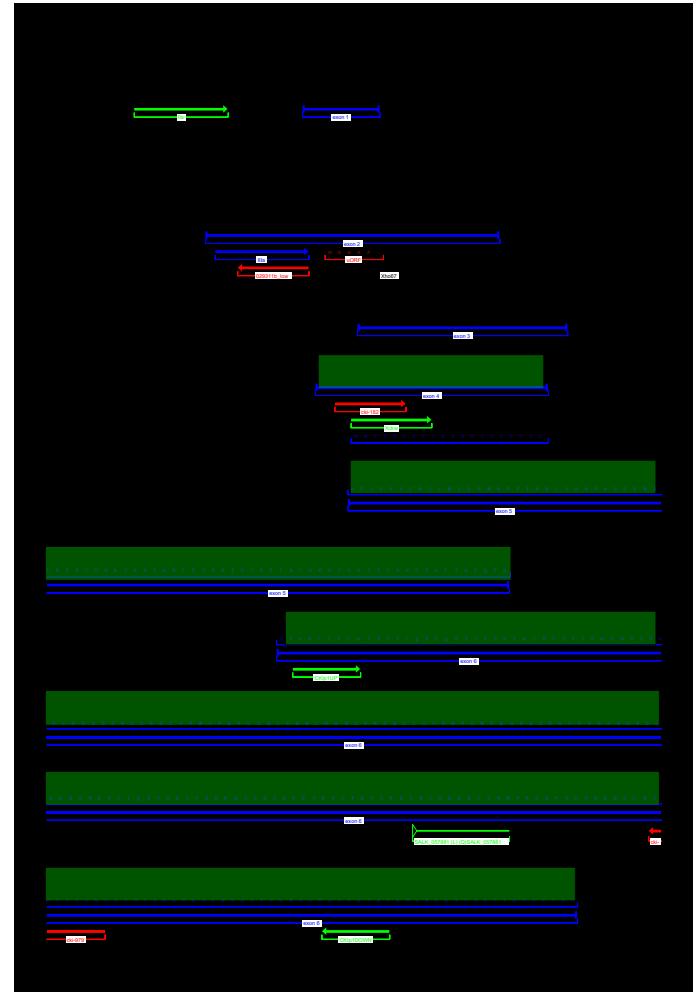
GENSCAN 1.0 Date run: 10-Nov-105 Time: 02:24:26
 Sequence CKII : 9490 bp : 36.53% C+G : Isochore 1 (0 - 43 C+G%)
 Parameter matrix: Arabidopsis.smat

Predicted genes/exons:

Gn.Ex	Type	S	.Begin	...End	.Len	Fr	Ph	I/Ac	Do/T	CodRg	P....	Tscr...
1.00	Prom	+	1497	1536	40							-3.85
1.01	Init	+	3708	3764	57	2	0	63	51	37	0.499	4.03
1.02	Intr	+	3894	4133	240	2	0	-3	7	327	0.713	17.32
1.03	Intr	+	4255	4914	660	0	0	86	59	296	0.771	22.57
1.04	Intr	+	5005	5383	379	0	1	70	91	343	0.772	31.41
1.05	Intr	+	5473	6056	584	2	2	38	99	582	0.722	50.76
1.06	Intr	+	6136	7368	1233	0	0	68	108	655	0.977	56.86
1.07	Term	+	7448	7660	213	1	0	43	35	212	0.999	12.65
1.08	PlyA	+	7910	7915	6							-0.45
2.03	PlyA	-	7976	7971	6							-4.83
2.02	Term	-	8793	8050	744	0	0	107	37	542	0.997	48.46
2.01	Init	-	9253	8936	318	1	0	105	73	386	0.999	41.18

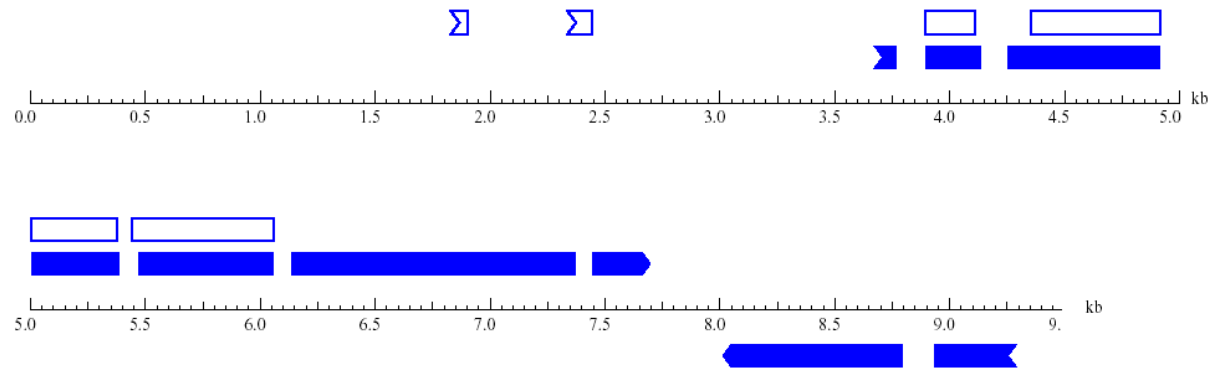
Suboptimal exons with probability > 0.100

Exnum	Type	S	.Begin	...End	.Len	Fr	Ph	B/Ac	Do/T	CodRg	P....	Tscr...
S.001	Init	+	1867	1905	39	0	0	64	40	57	0.298	3.74
S.002	Init	+	2374	2442	69	0	0	55	95	-11	0.132	2.40
S.003	Intr	+	3894	4110	217	2	1	-3	-34	307	0.177	11.55
S.004	Intr	+	4352	4914	563	0	2	75	59	338	0.187	26.20
S.005	Intr	+	5005	5379	375	0	0	70	8	335	0.212	22.99
S.006	Intr	+	5442	6056	615	2	0	95	99	589	0.208	57.32

GENESCAN

GENSCAN predicted genes in sequence 02:56:23

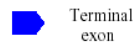
Key:

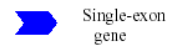
Initial exon

Internal exon

Terminal exon

Single-exon gene

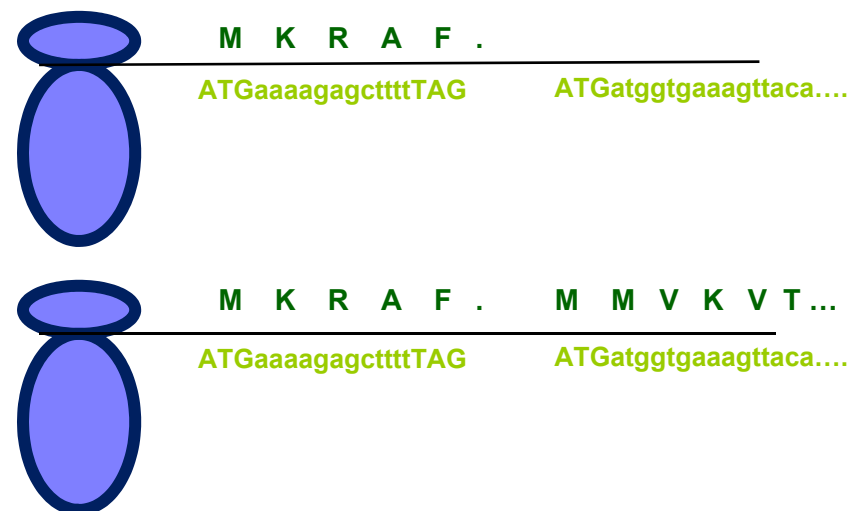
Optimal exon

Suboptimal exon

Regulace translace

Funkční význam sestřihu v nepřekládaných oblastech - důležitá regulační součást genů

- Translační represe prostřednictvím krátkých ORF v 5'UTR
- Identifikováno např. u kukuřice (Wang and Wessler, 1998, viz doporučená lit.)
- V případě CKI1 pokus prokázat tento způsob regulace genové exprese pomocí transgenních linií nesoucích *uidA* pod kontrolou dvou verzí promotoru, zatím nepotvrzeno

Genové modelování

- programy pro genové modelování
 - zohledňují také další parametry, např. návaznost ORF
 - Genescan (<http://hollywood.mit.edu/GENSCAN.html>)
velice dobrý pro predikci exonů v kódujících oblastech
(testováno na genu *PDR9*, identifikoval všech 23 (!) exonů)
 - GeneMark.hmm (<http://opal.biology.gatech.edu/GeneMark/>)
 - GlimmerHMM (<https://ccb.jhu.edu/software/glimmerhmm/>)

GENESCAN

GENSCANW output for sequence CK11

GENSCAN 1.0 Date run: 10-Nov-105 Time: 02:24:26

Sequence CK11 : 9490 bp : 36.53% C+G : Isochore 1 (0 - 43 C+G%)

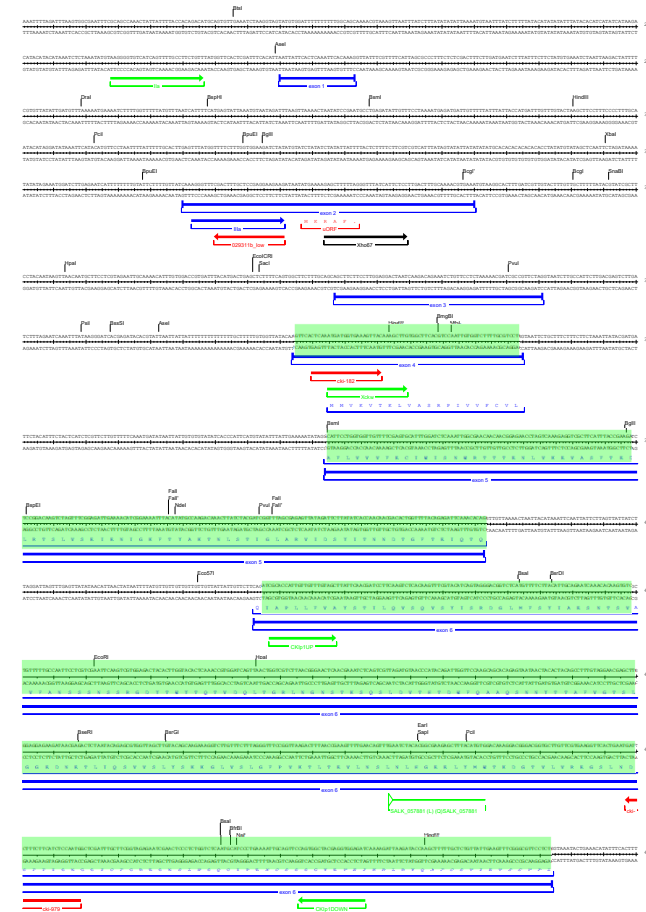
Parameter matrix: Arabidopsis.smat

Predicted genes/exons:

Gn.Ex	Type	S	.Begin	...End	.Len	Fr	Ph	I/Ac	Do/T	CodRg	P...	Tscr..
1.00	Prom	+	1497	1536	40							-3.85
1.01	Init	+	3708	3764	57	2	0	63	51	37	0.499	4.03
1.02	Intr	+	3894	4133	240	2	0	-3	7	327	0.713	17.32
1.03	Intr	+	4255	4914	660	0	0	86	59	296	0.771	22.57
1.04	Intr	+	5005	5383	379	0	1	70	91	343	0.772	31.41
1.05	Intr	+	5473	6056	584	2	2	38	99	582	0.722	50.76
1.06	Intr	+	6136	7368	1233	0	0	68	108	655	0.977	56.86
1.07	Term	+	7448	7660	213	1	0	43	35	212	0.999	12.65
1.08	PlyA	+	7910	7915	6							-0.45
2.03	PlyA	-	7976	7971	6							-4.83
2.02	Term	-	8793	8050	744	0	0	107	37	542	0.997	48.46
2.01	Init	-	9253	8936	318	1	0	105	73	386	0.999	41.18

Suboptimal exons with probability > 0.100

Exnum	Type	S	.Begin	...End	.Len	Fr	Ph	B/Ac	Do/T	CodRg	P...	Tscr..
S.001	Init	+	1867	1905	39	0	0	64	40	57	0.298	3.74
S.002	Init	+	2374	2442	69	0	0	55	95	-11	0.132	2.40
S.003	Intr	+	3894	4110	217	2	1	-3	-34	307	0.177	11.55
S.004	Intr	+	4352	4914	563	0	2	75	59	338	0.187	26.20
S.005	Intr	+	5005	5379	375	0	0	70	8	335	0.212	22.99
S.006	Intr	+	5442	6056	615	2	0	95	99	589	0.208	57.32

GeneMark

Result of last submission:

[View PDF Graphical Output](#)

GeneMark.hmm Listing

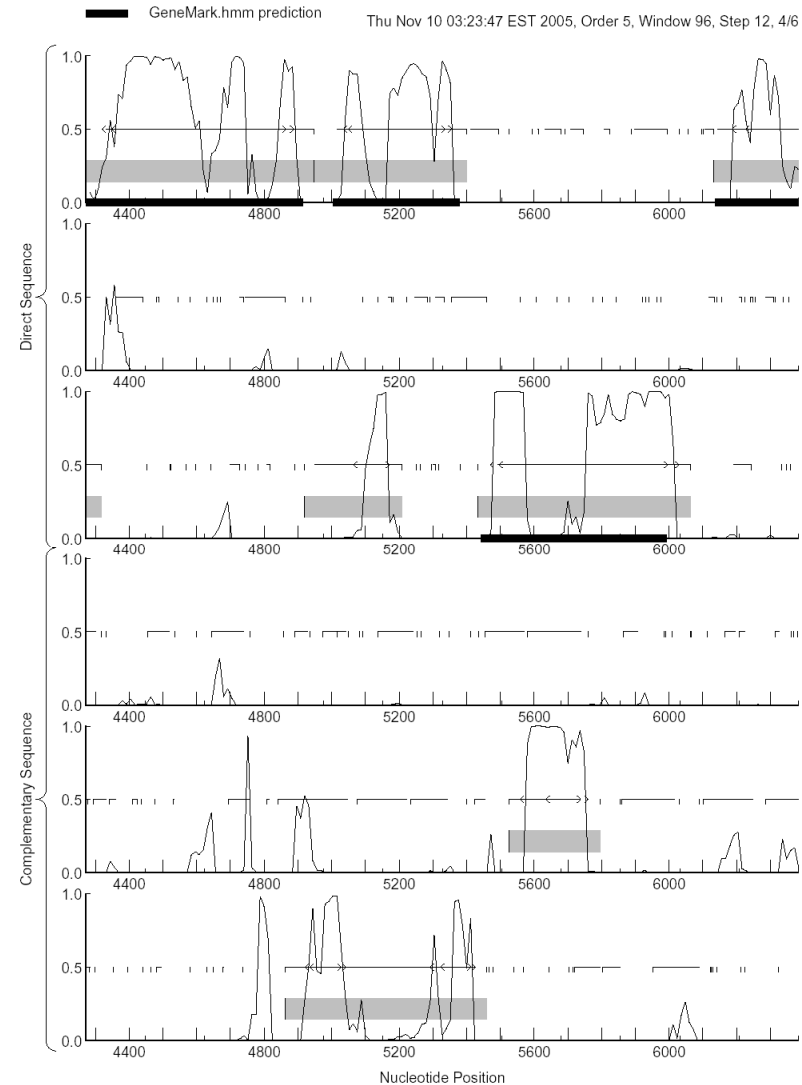
Go to: [GeneMark.hmm Protein Translations](#)

Go to: [Job Submission](#)

Eukaryotic GeneMark.hmm version bp 3.9 April 25, 2008
 Sequence name: CK11
 Sequence length: 5043 bp
 G+C content: 38.79%
 Matrices file: /home/genemark/euk_ghm.matrices/athalima_hmm3.0mod
 Thu Oct 1 11:09:24 2009

Predicted genes/exons

Gene #	Exon #	Strand	Exon Type	Exon Range	Exon Length	Start/End Frame
1	1	+	Initial	969 1025	57	1 3 --
1	2	+	Internal	1155 1394	240	1 3 --
1	3	+	Internal	1516 2175	660	1 3 --
1	4	+	Internal	2266 2644	379	1 1 --
1	5	+	Internal	2734 3317	584	2 3 --
1	6	+	Internal	3397 4629	1233	1 3 --
1	7	+	Terminal	4709 4921	213	1 3 --

Genové homologie

- vyhledávání genů podle homologií
 - porovnávání s EST databázemi
 - **BLASTN** (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/BLAST/>)
 - porovnávání s proteinovými databázemi
 - **BLASTX** (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/BLAST/>)
 - **Genewise** (<https://www.ebi.ac.uk/Tools/psa/genewise/>)

porovnávají proteinovou sekvenci s genomovou DNA (po zpětném překladu), je nutná znalost aminokyselinové sekvence
 - porovnávání s homologními genomovými sekvencemi z příbuzných druhů
 - **VISTA** (<http://genome.lbl.gov/vista/index.shtml>)

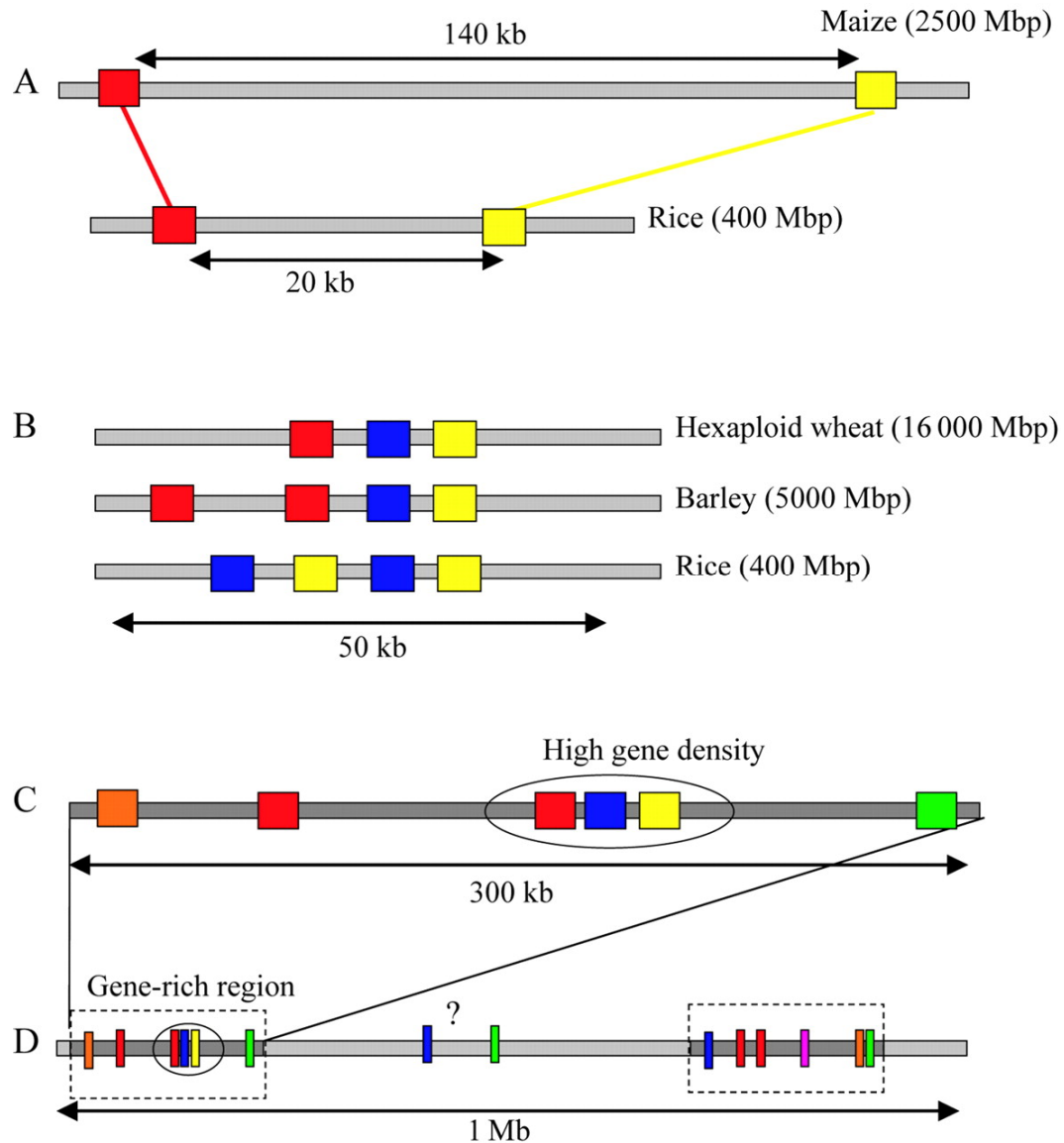
Osnova

- Postupy „přímé“ a reverzní genetiky
 - rozdíly v myšlenkových přístupech k identifikaci genů a jejich funkcí
- Identifikace genů *ab initio*
 - struktura genů a jejich vyhledávání
 - genomová kolinearita a genová homologie

Genomová kolinearita

- genomy příbuzných druhů se přes značné odlišnosti vyznačují podobnostmi v uspořádání i sekvencích, možnost využití při identifikaci genů u příbuzných organismů pomocí vyhledávání v databázích
- **Obecné schéma** postupu při využívání genomové kolinearity (také „komparativní genomika“) při experimentální identifikaci genů příbuzných organismů:
 - mapování malých genomů s využitím nízkokopiových DNA markerů (např. RFLP)
 - využití těchto markerů k identifikaci orthologních genů (genů se stejnou nebo podobnou funkcí) příbuzného organismu
 - malý genom (např. rýže, 466 Mbp) může sloužit jako vodítko, kdy jsou identifikovány molekulární nízkokopiové markery (např. RFLP) ve vazbě s genem zájmu a tyto oblasti jsou pak použity jako sonda při vyhledávání v BAC knihovnách při identifikaci orthologních oblastí velkých genomů (např. ječmene nebo pšenice, 5000, resp. 16000 Mbp)

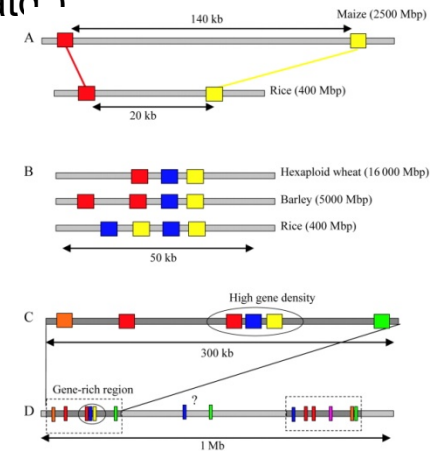
Genomová kolinearita

Feuillet and Keller, 2002

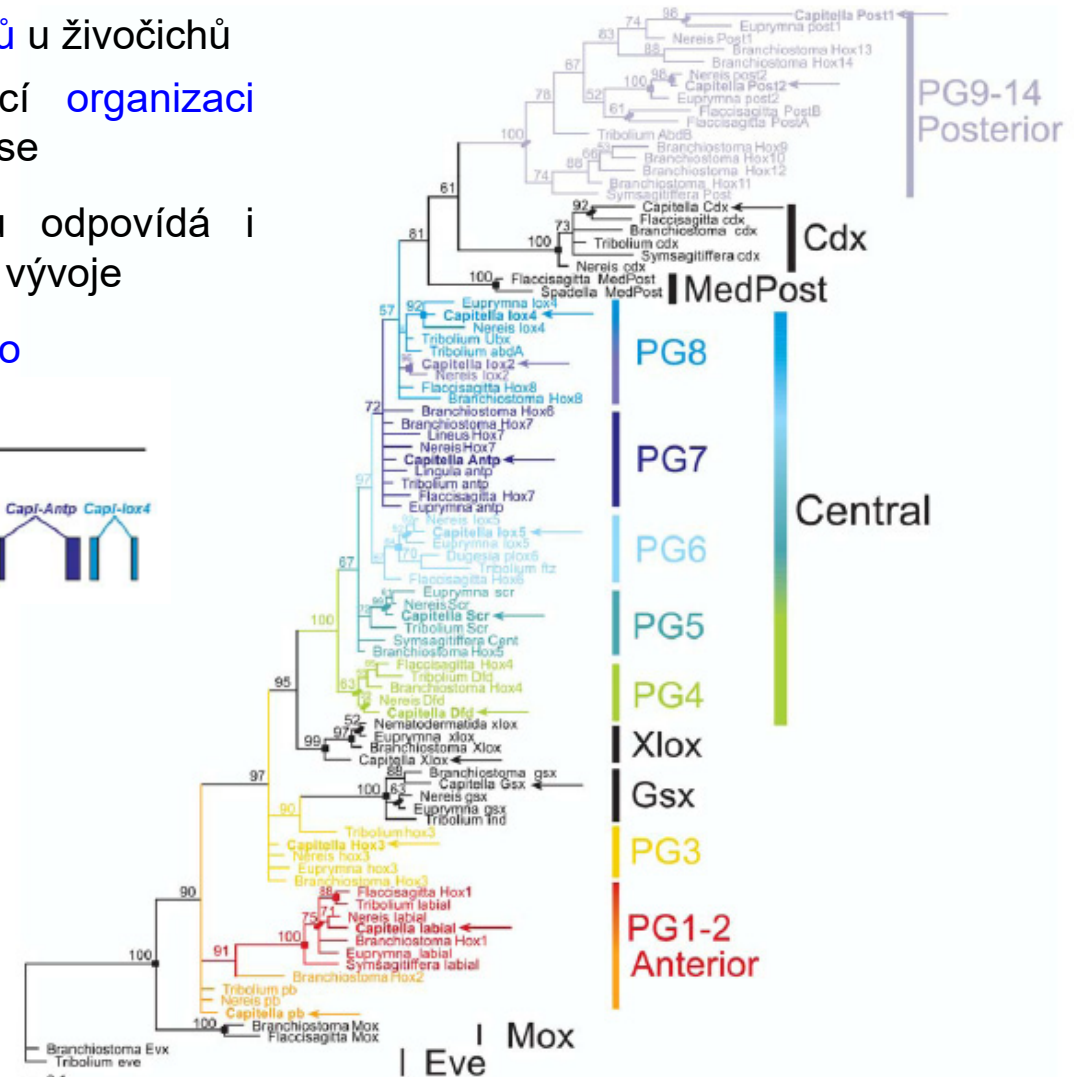
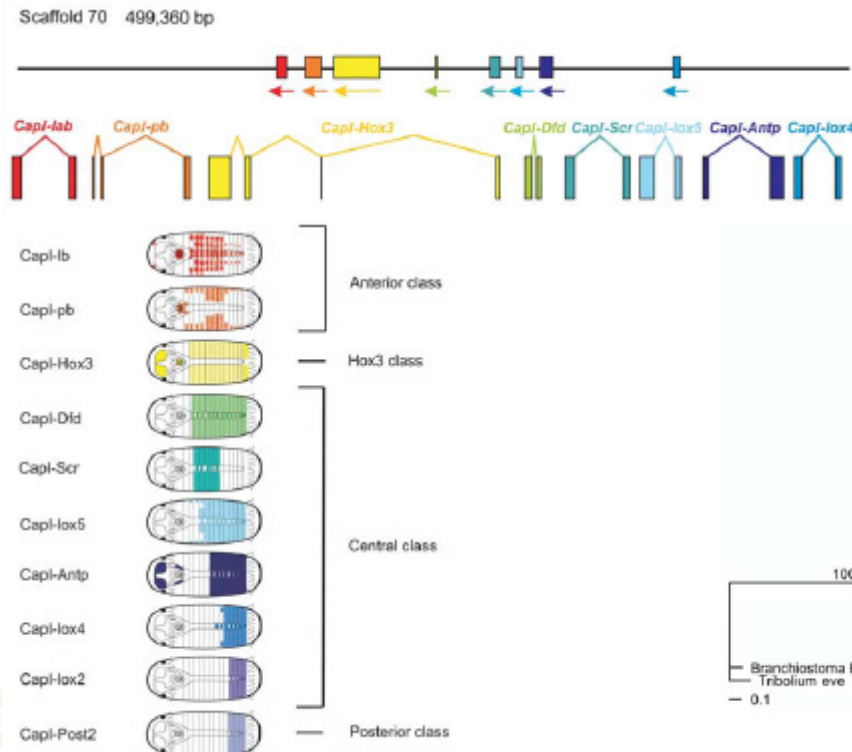
Genomová kolinearita

- zejména využitelné u trav (např. využití příbuznosti u ječmene, pšenice, rýže a kukuřice)
- malé genomové přestavby (dalece, duplikace, inverze a translokace menší než několik cM) jsou pak detekovány podrobnou sekvenční komparativní analýzou
- během evoluce dochází u příbuzných druhů k odchylkám především v nekódujících oblastech (invaze retrotranspozonů atd.)

Genomová kolinearita

- Genomová kolinearita HOX genů u živočichů
 - Transkripční faktory řídící organizaci těla v antero-posteriorní ose
 - Pozice genů v genomu odpovídá i prostorové expresi během vývoje
 - Mezidruhově konzervováno

Osnova

- Postupy „přímé“ a reverzní genetiky
 - rozdíly v myšlenkových přístupech k identifikaci genů a jejich funkcí
- Identifikace genů *ab initio*
 - struktura genů a jejich vyhledávání
 - genomová kolinearita a genová homologie
- Experimentální identifikace genů
 - příprava genově obohacených knihoven pomocí technologie metylačního filtrování

Metylační filtrování

- příprava genově obohacených knihoven pomocí technologie metylačního filtrování
- geny jsou (většinou!) hypometylované, kdežto nekódující oblasti jsou metylované
- využití bakteriálního RM systému, který rozpoznává metylovanou DNA pomocí rest. enzymů McrA a McrBC
 - McrBC rozpoznává v DNA metylovaný cytozin, který předchází purin (G nebo A)
 - pro štěpení je nutná vzdálenost těchto míst z 40-2000 bp

Metylační filtrování

- příprava genově obohacených knihoven pomocí technologie metylačního filtrování
- **Schéma postupu** při přípravě BAC genomových knihoven pomocí metylačního filtrování:
 - příprava genomové DNA bez příměsí organelární DNA (chloroplasty a mitochondrie)
 - fragmentace DNA (1-4 kbp) a ligace adaptorů
 - příprava BAC knihovny v *mcrBC+* kmeni *E. coli*
 - selekce pozitivních klonů
- omezené využití: obohacení o kódující DNA o pouze cca 5-10 %

Osnova

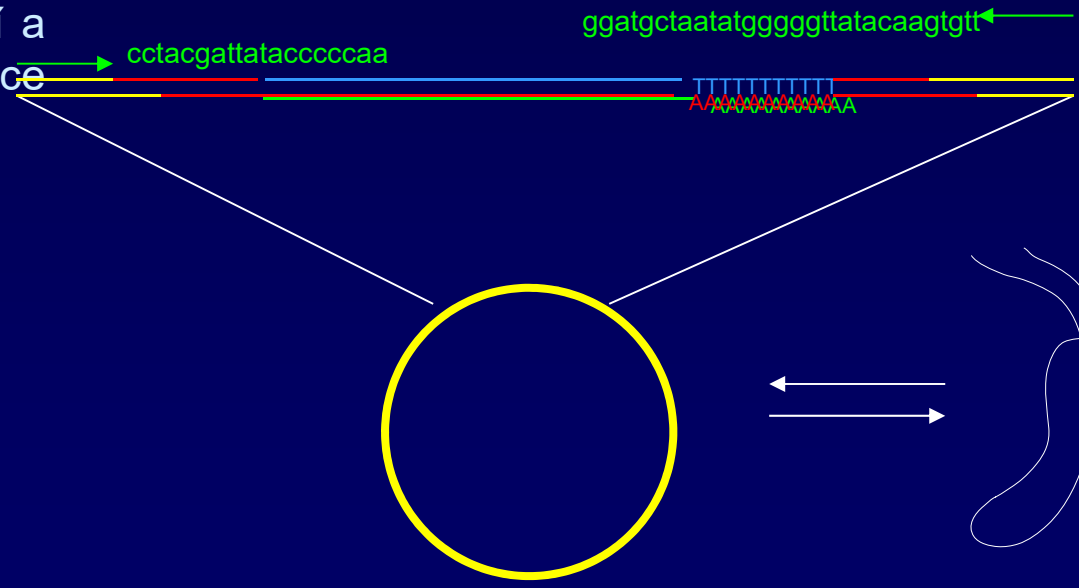
- Postupy „přímé“ a reverzní genetiky
 - rozdíly v myšlenkových přístupech k identifikaci genů a jejich funkcí
- Identifikace genů *ab initio*
 - struktura genů a jejich vyhledávání
 - genomová kolinearita a genová homologie
- Experimentální identifikace genů
 - příprava genově obohacených knihoven pomocí technologie metylačního filtrování
 - EST knihovny

EST knihovny

- příprava EST knihoven

- izolace mRNA
- RT
- ligace linkerů a syntéza druhého řetězce cDNA
- klonování do vhodného bakteriálního vektoru
- transformace do bakterií a izolace DNA (amplifikace DNA)
- sekvenace s použitím primerů specifických pro použitý plasmid
- uložení výsledků sekvenace do veřejné databáze

NCBI Nucleotide database entry for NC_002377.1, Agrobacterium tumefaciens plasmid Ti, complete sequence. The entry includes details such as LOCUS, DEFINITION, ACCESSION, VERSION, FEATURES, and REFERENCES.

Klíčové koncepty

- **Přímá vs. reverzní genetika**
 - Gen jako faktor určující frekvenci fenotypu vs. fyzická entita, která existuje nezávisle na fenotypu
- **Identifikace genů *ab initio***
 - struktura genů a často i jejich poloha v genomu je konzervovaná
- **Experimentální identifikace genů**
 - lze připravit genově obohacené knihovny
 - EST knihovny umožňují identifikaci transkripčně aktivních genů
 - přímá a reverzní genetika (přednáška 03)

Diskuse